

Çiçek Nasıl Kurutulur?

00/00/0000 00:00 by yarenim

Temel Kurutma Yöntemleri ilk zamanlar kuruyunca rengi ve şekli bozulmayan [çiçekler](#) kültüre alınmış, bunların daha dayanıklı, iri [çiçekli](#), katmerli, uzun boylu kültür varyeteleri elde edilmiştir.

Bu konuda yapılan araştırmalar çoğaldı kça değ ipik yöntemlerin kullanılması ile hemen hemen tüm [çiçeklerin](#) yeni toplanmış gibi son derece canlı bir, şekilde uzun süre iç mekanları süslemesi sağlanmıştır.

Bu kurutma [çiçeklerin](#) yan? ?sıra bazı bitkilerin dekoratif yaprakları (Eucalyptus gunnu (okaliptus), Magnolia grandiflora (manolya), Eđretiler gibi), bazıların tohum kapsulleri, tohum zarfları için (Papaver somniferum (hashas), Lunaria annua) ve hatta bazen ilginç dalları (Salix caprea (keci söğüdü), Cornus sp: (kızılcık), Corylus avellana (fındık)) için yapılmaktadır. r. Ilex aquifolium (coban püskülü), Crataegus coccinea (ak diken) gibi dekoratif meyveleri olan bitkilerde meyveleri için kurutulmaktadır. Tazeleyen çabuk solan ya da dikkatimizi çekmeyen bazı bitkisel materyallerde (Erygium sp.) kurutulduğunda önemli bir yardımcı materyal olarak dikkati çekmektedir (Thorpe, 1985).

Kurutma amacıyla bitkisel materyalin toplanmasında gün içindeki zaman çok önemlidir. Kesinlikle nemli bir günde toplanmamalıdır. Materyal çigın kurumasından sonra ve aksam nemi başlamadan önceki zaman aralığında toplanmalıdır.

Bitkinin gelişme suresi içinde farklı bitki cinslerine, hatta aynı cinsin farklı türlerine göre farklılık kazandığı için bitkisel materyalin gelişmenin hangi devresinde toplanacağı konusunda genel bir fikir ortaya atılmaz.

Hava ile Kurutma

çok sayıda varyasyonları ve farklı terimleri içerdiğinden hava ile kurutma çok genel bir terimdir. En geniş anlatımla hiç bir kimyasal kurutucu kullanılmaksızın doğal olarak kurutulan [çiçekleri](#) ifade eder. Bu teknik iyi havalandırılan, karanlık ya da çok hafif ışık alan, kuru, temiz ve sıcak bir yerde uygulanmalıdır. Sunun için bir tavan arası odası ya da merdiven altı boşluğu çok uygundur. Bitkisel materyalin hızlı kuruması için sıcak, kuru bir ortam ve iyi ventilasyon şarttır. Çünkü ne kadar çabuk kurursa rengini ve şeklini o derece iyi korur. Eğer kurutma ortamı ışık alırsa renkleri solar. Ayrıca toz kurum ve yağ kurutulan materyale yapılırsa kötü sonuçlar doğurur (Foster; 1988).

Bitkisel materyal toplanır toplanmaz mümkün olduğunca çabuk kurutulmalıdır. Özellikle yaprakları için kurutulanlar dışında kalanların, yaprakları bitkisel materyal henüz taze ve kolay koparılırken uzaklaştırılır. Yapraklar koparıldıktan sonra dallar küçük bir demet halinde toplanır, sicim ya da lastik bant ile bağlanır. Dallar kururken buzucur ve çeker; bu nedenle mümkün olduğunca siki siki bağlanmalıdır. Demetler hava sirkülasyonuna olanak verecek aralıklarla ve ters bir şekilde asılmalıdır.

[Çiçeklerin](#) ađ? ?rlyđy kururken dalları aşağıya doğru çekeceğinden dolayı demetler ters olarak asılırlar. Ama bunun istenen etkiye sağlamadığı bazı durumlar vardır. Physalis alkikengi'nin (Cin feneri) parlak portakal renkli tohum kapsulleri ters asıldığında doğal şekilleri bozularak kurur. Bu nedenle yatay olarak uzatılan bir sicim üzerine ayrı ayrı, dik bir şekilde bağlanmalıdır.

Daucus carota (havuc) ve Gerbera jamesonii gibi bitkilerin [çiçekleri](#) ters olarak asılıp kurutulduğunda tac yaprakları kırılarak kapanacaktır. Bu tür bitkiler [çiçeklerini](#) destekleyecek şekilde yeterli genişlikteki tel kafeslerin arasında kurutulmalıdır. Clematis vitalba, Humulus lupulus (serbetçi otu) vb. sarılice bitkilerde yatay bir telin üzerine gevsek bir şekilde tutturularak kurutulabilir.

Eğer tüm materyal kurutmak için ters olarak asılırsa sonuçta yapılan arajmanlar asiri dik görünüm alacaktır. Onun için kurutulurken bazı materyalin hafif eğilmesine izin verilmelidir. Orn:Typha latifolia (saz), Gramineae Familyası üyeleri gibi.

Uygun aralıklar bırakılarak bitkisel materyal gazete kagidi üzerine yayılarak da kurutulabilir. Ama kuflenmesi için 2 günde bir çevrilmelidir. Havada kurutmanın diğer bir varyasyonu evaporasyon tekniği olarak adlandırılır. Bu yöntem [çiçekler](#) 2-5 cm yüksekliğinde su içeren vazoların içine yerleştirilir. Böylece [çiçekler](#) kururken evaporasyona da izin verilir ve kurutma işlemi ağır bir şekilde ama doğal pozisyonlarını koruyarak gerçekleşir. Bu yöntem özellikle Hydrangea macrophylla (ortanca), Calluna vulgaris (supurge çalısı), Ageratum houstonianum (vapur dumani) ve tüm Gramineae familyası için uygundur.

[Çiçekler](#) dışında tohum zarfları, tohumdan olucan yumusak dallar, meyvalar çok az gerçek kurutmaya gereksinim duyarlar. Bunlar renklerinin tekstürlerinin en iyi olduğu zamanda hasat edilmelidirler.

Gomphrena globosa, Xeranthemum sp. (olmez otu), Helipterium roseum (büyük gonca) ve Helichrysum bracteatum'um (kagit çiçeği [çiçekleri](#) havada kolaylıkla kurur. [çiçekleri](#) onlar canlıyken bile kuru gibi görünürlerse de, onların kuruduktan sonra kullanılabilmesi biraz ekstra bir çalışmayı gerektirir. Sapları kurduğunda [çiçekleri](#) tasiyabilecek kadar güçlü değildir ve dalları hemen yana doğru kıvrılır, [çiçekleri](#) de kötü bir şekilde aşağıya doğru döner. Böylece güzel görünmeyen bir pozisyon alır.

Bu türden zayıf, ince saplı [çiçekler](#) kurutulmadan önce sapları, çiçeğin 1-1,5 cm. altından kesilir ve ince bir tel alttan derin bir şekilde sokularak tele alınır. İstenirse telin üzeri uygun renkte kagit ya da sahte sap ile kaplanabilir. Hava ile kurutmada kurutma süresi bitkiye bağlı olarak 2-5 hafta arasında değişir.

Kumda Kurutma

Havada kurutma rahatlığına ve birçok bitki için etkin olmasına rağmen bazı başarılı olmayan sonuçlarda elde edilmektedir. "Bir gülü şeklini koruyarak havada kurutabilir miyiz?" şeklinde sorulduğunda bunun yanıtı "Hayır" dir ama bunun için biraz daha fazla sabir ve özen gerektiren bu yöntem önerilebilir.

Kullanılacak kum çok ince taneli, toz ve milden arındırılmış olmalıdır. İçinde tuz kalıntısı ya da organik materyal varsa iyice yıkanmalı ve süzülmalıdır. Daha sonra 126 C etüv (firin) de yayvan kaplar içinde kurutulup bu işlem ile kumdaki mikroorganizmalar da öldürülmelidir.

Kumun tam olarak kurduğunu anlamak için içine biraz silisyum karıştırılıp, etüve konur. Silisyum kristalleri mavimsi donduğunda kum tamamıyla kurumustur. Kurutulan kum ince elekten geçirilerek içindeki topraklar parçalanır.

Kum ağır olduğundan dolayı çok ince nazik materyal için uygun değildir. Hafif bir kurutucuyla kurutulduğunda tac yaprakları burusan Dahlia pinnata, Paeonia lactiflora gibi [çiçekler](#) için çok uygundur. Diğer kurutuculardan daha kolay bir şekilde tac yapraklarının arasındaki boşluk ve çatlakları doldurur. Uygun büyüklükteki sağlam bir kutu içine (bu bir ayakkabı kutusu da olabilir) 2-5 cm yüksekliğinde kum yayılır. Bunun üzerine bitkisel materyal yapısına göre uygun bir şekilde yerleştirilir ve parmak aralarından yavaş bir şekilde akıtılarak üzerine kum dokulur ve çiçeğin üzeri en fazla 2-5 cm kalınlığında bir kum tabakası ile örtülmelidir. Aynı tür [çiçeklerin](#) aynı kutuya yerleştirilmesine dikkat edilmelidir. Sadece tek sıra petalleri olan yalın kat [çiçekler](#) (Rudbeckia hirta (güneç çapkası), Gerbera jamesonii, Aster sp. gibi) yüzleri aşağıya gelecek şekilde kuma ters olarak kapatılarak kurutulur.

Dahlia pinnata (dalya), Rosa sp. (gül) gibi katmerli [çiçekler](#) esas formları korunarak kurutulmak istendiğinde kum ya da borax'ta yüzleri yukarı gelecek şekilde yerleştirilir.

Buradan da hiç bir zaman onların kendi asil sapsız ile kurutamayacağı anlaşılır. Kuruduktan sonra tel sokmak ya da sahte sap ilave çok zor olduğundan bu işlemler onlar tazeiken uygulanmalıdır. Bu türden katli tac yaprakları olan [çiçekler](#) kum içine yerleştirildikten sonra kum ilavesi çok ağır bir şekilde ve bir kurdan ya da fırca ile tac yapraklarının arası açılarak yapılmalıdır.

Delphinium ajacis gibi uzun bacaklı [çiçek](#)lerin cogu, kutulara yatay olarak uzatılarak kurutulur. Herhangi bir yuzunun yassilasmamasi icin yine burada da uzerine kum ilavesi cok yavas, dikkatli yapilmali ve altina destek konmalidir. Kumda kurutma islemi bitkisel materyale bagli olarak 3-5 hafta icinde gercekleisir.

Borax Yöntemi ile Kurutma

Bu yontem temelde kumda kurutmaya aynidir. Yalnizca kum daha etli, kalın tac yapraklı [çiçek](#)ler icin tercih edilirken; kuma gore son derece hafif olan borax ince teksturlu [çiçek](#)lerin kurutulmasi icin daha uygundur. Borax esit miktarda misir unu gibi katkı maddeleri ile karistirilir ve daha once anlatilan kum da kurutmada oldugu gibi kurutma islemi gerceklestirilir. [çiçek](#)lerde lekeler otucmaya baclamadan once [çiçek](#)ler boraxtan cikarilmali, borax kalintilari bir firca yardimi ile hemen uzaklastirilmalidir.

Boraxta kurutulmaya uygun [çiçek](#)lerden bir kaci Anemone blanda (manisa [lalesi](#)), Cosmos bipinnatus, Viola odorata (kokulu menekse)'dir.

Silisyum Kristalleri ile Kurutma

Silisyum hizli bir kurutucudur. Cogu [çiçek](#)lerin kurumasi 2-3 gun icinde gercekleisir. Liliun sp ([zambak](#)) gibi etli yapraklı [çiçek](#)ler bile 10 gun icinde kuruyabilir. Bu nedenle parlak, canlı renkleri korumak icin idealdir.

Silisyum diger kurutuculardan daha fazla pahalidir ama suresiz olarak yeniden kullanilabildigi icin yalnizca baslangicta bir harcama gerektirir. Silisyum kristalleri cok ince hatta toz gibi olmalidir. Satin alinan silisyum kristalleri eger kuruyusa mavi, nemli ise pembe ya da beyaz renklidir.

Kurutma islemi yine daha once anlatilan kumda kurutmada oldugu gibidir. Kurutmadan sonra [çiçek](#)ler hemen silisyumdan cikarilir eger biraz fazla kalirlarsa cok kuru ve kolay kirilan bir hal alirlar. Cicegin uzerindeki tozlar bir samur firca ile uzaklastirilir.

Gliserin ile Kurutma

Cogu meyve, yaprak gibi kalın dokular icin en ideal kurutucudur. Gliserin yontemi ile yesil yapraklar sik sik zengin sonbahar kirmizisi, kahverengisi, bronz ya da sari renge donusur. Renk degisimi bitkinin cinsine bagli degildir. Toplanma zamani ve materyalin gliserinle muamele suresi etkin olmaktadır.

Uzun yillar bozulmadan guzelligini koruyan gliserin ile muamele edilmis materyal tozlandiginda sabunlu sicak su ile yikanarak yine orjinal gorunumu kazanir.

2 kisim kaynar su icine 1 kisim soguk gliserin ilave edilerek iyice karistirilmali ve solusyon dallari islatmayi dusundugumuz kaplari icine 12-15 cm yuksekliginde dokulmelidir. Muamele sirasinda gliserin duzeyi kontrol edilmeli ve 12 cm'in altina indiginde solusyon ilave edilmelidir. Bu islem yumusak saplı bitkiler icin 3-6 gunde odunsu dokular icinse 1 ile 6 hafta arasinda degisen surelerde son bulmaktadır(Hillier ve Hilton, 1990).

Yaprak yuzeyinde nem damlaciklari olustugunda, yaprak uclarında renk degisimi oldugunda ve yapragin alt yuzu yağlı bir gorunum aldiginde dallar solusyondan cikarilir. Dallar ve yapraklar bir tül bent yardimi ile kurutulur.

Eger dallarin uc kismina dogru olan yapraklar solgun gorunuyorsa bir sure dallar basagagi asilarak solusyonun uc kislara cekilmesi saglanir. Tekrar kullanim icin gliserin solusyonu saklanir ve uzerine bir kac damla beyazlatıcı damlatilmasi onu kuflenmeden korur.

Mikro Dalga Firini ile Kurutma

Tercihen silisyum kristalleri gibi bir kurutucu ile kaplanmış bitkisel materyalin mikro dalgada kurutulmasi en yeni ve cok hizli bir kurutma yontemidir. Boylesine hizli oldugu icin tecrube kazanincaya kadar sasirtici degisimlerle karşilasabiliriz. Mikro dalgada dogal renkler cok iyi korunur, [çiçek](#)lerin buyuk cogunlugu icin (ama hepsi degil) iyi sonuc verir (Vaughan, 1988).

Kurutma islemi basladiginda bitkinin ozsuyu anormal duzeyde dusukse sonuc iyi olmayabilir. Mikro dalgada kurutmaya en uygun [çiçekler](#) arasinda Rosa sp., Chrysanthemum indicum (kasimpatı), Tulipa sp. ([lale](#)), Dianthus caryophyllus ([karanfil](#)), Iris sp. (susen), Cornus sp. (kizilcik), Tagates patula (kadife), Paeonia lactiflora sayilabilir. Asiri derecede kucuk, ince teksturlu ya da narin [çiçekler](#)de bu yontem pek onerilmez. Mikro dalga da kurutma hemen hemen 1 dk. gibi kisa sure icinde gerceklestigidinden en dogru sureyi denemelerinizle bulabilirsiniz.

Presleyerek Kurutma

Presleme yontemi ile kurutulmasi amaclanan bitkisel materyal, derinligini yitirerek iki boyutlu hale getirilir. Bu nedenle cok etli, kalın, cikintili yuzeyli yapraklar ve [çiçekler](#), birkac kat petali olan [çiçekler](#) ve dali ile birlikte kurutmasi amaclanan yapraklari dalin etrafina spiral bir sekilde dizili olanlari ve kalın odunsu sapli bitkisel materyal bu yontemle kurutmaya uygun degildir. Ancak Rosa sp. ve Dianthus caryophyllus gibi bir kac kat tac yapragi olan [çiçeklerin](#) tac yapraklari tek tek koparilarak kurutulurak daha sonra bunlarla degisik kompozisyonlar yaratilabilir.

Presleme yontemi ile kurutma icin birkac tabaka kurutma kagidi alinir ve ortalarından ikiye katlanarak A4 formunda dosyalar olusturulur. Bitkisel materyal duzgun bir sekilde dosyanin icine yerlestirilir. Yerlestirme sirasinda yapraklarin konulmamasina ve birbiri ustune gelmemesine dikkat edilmelidir. Bu dosyalar kuru bir yerde duzenli bir sekilde ust uste yerlestirilir ve uzerlerine agir bir kac kitap konarak kurumaya birakilir (Westland ve Critchley, 1975).

Bu islem icin dosyalar altina ve ustune konan iki tahta parcasinin arasina, yarilarından mengeneyle sikistirilerek da yerlestirilebilir. Kurutma islemi sirasinda 34 gunde bir dosyalar acilip materyal kontrol edilir ve nemlenen kurutma kagitlari varsa bunlar yenileri ile degistirilir. Kuruma 2-4 hafta arasinda degisen surelerde gercekesir.

Kurutulan Bitkisel Materyalin Kullanýmı

Kurutulan materyallerde renk, doku ve sekil kombinasyonlan iyi ayarlanarak birbirinden guzel arajmanlar olusturulabilir. Porselen, cam, pirinc, bakir ya da hasir orgusu degisik sekillerdeki kaplardan bu amacla yararlanilir. Eski bir bakir mangali ve komur utusu hatta bir deniz kabugu atildigi kosesinden cikarilarak icine yerlestirilen [çiçeklerle](#) odanın bir kosesine canlilik getirilebilir.

Kurutulan bitkisel materyalle degisik kompozisyonlar yapilmasi biraz da kisinin yaratıcı gucune dayanmaktadır. Boylesı guzel ve seyrine doyulmayan bu kompozisyonlar en azından 1 yıl gibi uzun bir sure kullanilabilir. Toz, gunes isinlari ve yag, buhar gibi yipratici faktorlerden korunarak bu sure daha da uzatilabilir.